

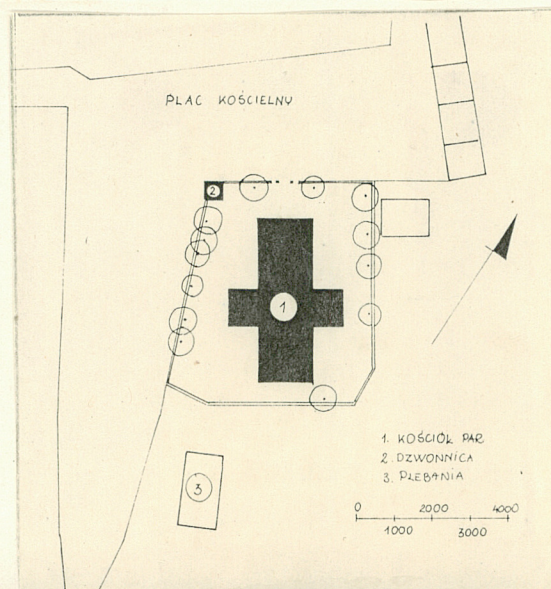
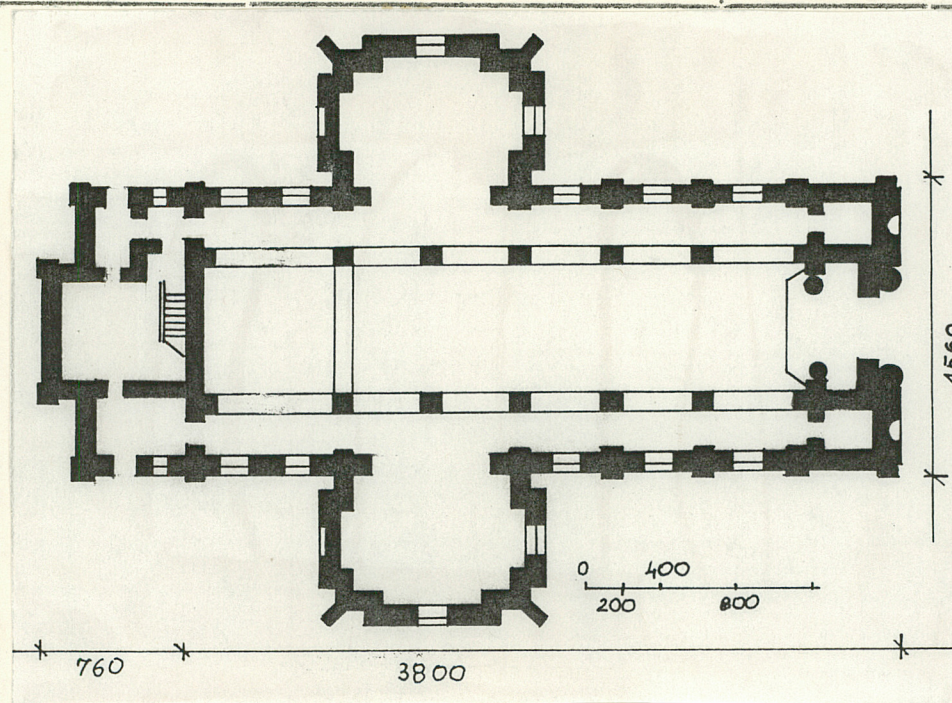
1. Obiekt

303/1 KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. ANNY

2. Czas powstania
1830 - 35 r.
1906 - 7 r.

3. Miejscowość
KOLNO

11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4. Adres
Kolno, pl. Kościelny

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo łomżyńskie

gmina / pow. Kolno

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna
1 VI 1975

województwo białostockie

powiat Kolno

8. Właściciel i jego adres

Parafia Rzymskokatolicka
św. Anny w Kolnie

9. Użytkownik i jego adres

j.w.

10. Rejestr zabytków

Nr A-67 data 28.04.1980

12. Autorzy, historia obiektu, określenie stylu.

Kolno po raz pierwszy wzmiankowane w 1422r., jako wieś książęca z wójtem, w 1425r. uzyskuje chełmińskie prawa miejskie. Do 1526r. miasto książęce, później królewskie, od poł. XVw. siedziba starostwa niegrodowego, od poł. XVIw. do 1975r. stolica powiatu.

Pierwsza parafia p.w. św. Katarzyny erygowana była ok. 1425r.. Według miejscowej tradycji, spisanej dopiero w 1857r., pierwszy kościół usytuowany był w Starym Kolnie, lokalizowanym hipotetycznie nad Pisą między wsiami Waśki i Górszczyzna. Jednak wg. Wiśniewskiego lokacja miasta i tym samym założenie parafii, dotyczyła obecnego Kolna i wiązała się z przeniesieniem nazwy Kolno na nowy obiekt osadniczy. Pierwszy kościół i kolejne do pocz. XIX w. sytuowane były w pn-zach. części miasta, prawdopodobnie w miejscu, gdzie obecnie znajduje się przedszkole przy ul. Sienkiewicza, wszystkie wznoszone były z drewna. Drugi(?) kościół zbudowano ok. 1460r.. Kolejny w 1612r. (odnowa erekcji), z fundacji Adama Kossobudzkiego, starosty łomżyńskiego, kasztelana wyszogrodzkiego i wojewody mazowieckiego, zniszczony pożarem w 1686r. lub w 1691. Następny, konsekrowany w 1717r., zniszczony w 1794r.. W 1795r. na jego miejscu stanęła tymczasowa kaplica, którą w 1830r. przeniesiono na cmentarz parafialny, obecnie nie istnieje.

Istniejący kościół par. p.w. św. Anny zbudowano w nowym miejscu, przy Rynku Końskim, obecnie pl. Kościelny, gdzie w XVw. funkcjonował dwór książęcy (spalony zapewne w 1519r.), i gdzie ok. 1600 wzniesiono murowaną kaplicę (rotundę) p.w. św. Anny. Pod koniec XVIIw. przeniesiono do niej nabożeństwa ze spalonego kościoła par. (do 1771/7r.), zniszczona pożarem w 1736r.

Budowę kościoła parafialnego p.w. św. Anny rozpoczęto ok. 1830r., staraniem parafian i Stanisława Kisielnickiego, właściciela Stawisk, sędziego pokoju powiatu łomżyńskiego, zakończono w 1835r., konsekrowano w 1836r..

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrze, wyoszaenie, instalacje)

SYTUACJA: Zespół kościoła par. położony w pd-wsch części miasta, przy ul. Kościelnej, rozszerzającej się w kierunku pn. i przechodzącej w niewielki, zbliżony do prostokąta plac przed kościołem. Kościół nieorientowany, zwrócony fasadą w kierunku pn-zach., tworzącą monumentalną obudowę placu Kościelnego. Cmentarz przykościelny na planie nieregularnego czworoboku, wzdłuż ul. Kościelnej i palacu ogrodzenie ażurowe (przesła z metalowych prętów, filary i kół kamienne), w narożniku pn-zach. dzwonnica, wejście główne od strony placu przez trójprzełotową bramę na osi fasady, od wsch. ogrodzenie pełne z kamienia polnego. Wzdłuż muru drzewa. Plebania i zabudowania gospodarcze na pd. od kościoła.

MATERIAŁ, KONSTRUKCJA, TECHNIKA: Ściany murowane z cegły, tynkowane. Fundamenty kamienno-ceglane. Słupienie nad nawą gł. pozorne kolebkowe, z desek na krążkach, stężonych z konstrukcją więźby dachowej, tynkowane na matach trzciniowych, - nad kaplicami bocznymi pozorne zwierciadlane z lunetami. Nad nawami bocznymi i w zakrystii stropy płaskie, na belkach drewn., z drewn. podsufitką tynkowaną na matach trzciniowych. Więźba dachowa kleszczowo-płatwiowa, słupy ustawione pionowo i ukośnie. Dach kryty blachą ocynkowaną na odeskowaniu. Posadzki z terrakoty układanej w geometryczne wzory, na chórze muzycznym podłogi drewn. z desek. Schody na chór drewn., policzkowe. Balustrada chóru drewn., pełna. Drzwi zewnętrzne gł. dwuskrzydłowe, pełne, skrzydła konstrukcji płycinowo-ramowej, na zawiasach kątowych, opierzone dekoracją wielopłycinową z motywami architektonicznymi, w prawym skrzydle wydzielona furtka. Okna prostokątne zamknięte ostrołukowo, ramy okienne metalowe, podwójne, wielopodziałowe.

RZUT: Na planie krzyża łacińskiego - trójnawowy, sześcioprzęśłowy korpus z tworzącymi pseudotransept kaplicami bocznymi, Prezbiterium nie wyodrębnione, usytuowane na przedłużeniu nawy środkowej, w szóstym skrajnym przęśle od pn-wsch., dłuższym od pozostałych, zamknięte prosto, otwarte do ujmujących je, przedłużonych naw bocznych. Od pn-zach. wyodrębnione przęsło frontowe, w którym po środku kruchta i dwa dodatkowe pomieszczenia po bokach. Od pd-wsch. do korpusu dostawiony prostokątny, krótki aneks, tej samej szerokości, mieszczący zakrystię.

BRYŁA: Rozczłonkowana. Korpus zwarty, prostopadłościenny, nakryty dachem dwuspadowym, którego kalenicę w szczycie pd-wsch. wieńczy wieżowa, czworoboczna sygnaturka nakryta strzelistym dachem namiotowym. Do ścian bocznych korpusu dostawione nieco niższe kaplice, nakryte niskimi dachami trójspadowymi, które częściowo przesłaniają schodkowe szczyty, narożniki kaplic ujmują ukośne skarpy. Na przedłużeniu korpusu od pd-wsch., dwukondygnacyjowa zakrystia nakryta płaskim dachem dwuspadowym.

ELEWACJE: Fasada parawanowa, z szerokim płytkim ryzalitem zwieńczonym trójkątnym naczółkiem, który został wpisany w schodkowy szczyt korpusu. Ryzalit trójosiowy, po środku wgłębny portyk z parą kolumn tokańskich, w częściach bocznych zamknięte koszowo wnęki w profilowanych opaskach, nad nimi odcinki profilowanego gzymsu i wyżej poziome, prostokątne okna, fasada na całej długości podzielona poziomo pasem profilowanego gzymsu biegnącego poniżej górnych okienek, w zwieńczeniu korpusu profilowany gzyms koronujący, ramiona naczółka ogzymsowane. Elewacje boczne korpusu o podziałach ramowych, ostrołukowe okna w oprowalowanych opaskach. Elewacje kaplic z szerokimi, płytkimi, jednoosiowymi ryzalitami, zwieńczonymi schodkowymi szczytami, w narożnikach ukośne, uskokowe skarpy, na osiach ostrołukowe okna lub płyciny, których górna część

powiatu Łomżyńskiego, zakończono w 1835r., ryzalitami, zwieńczonymi schodkowymi szczytami, w narożnikach ukośne, uskokowe
konsekrowano w 1836r., skarpy, na osiach ostrołukowe okna lub płyciny, których górna część

14. Kubatura

7443 m³

15. Powierzchnia użytkowa

830 m²

16. Przeznaczenie pierwotne

kościół par.

17. Urzyczkowanie obćne

kościół par.

18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja

ok. 1950 r. - remont po zniszczeniach wojennych.

1954 - 56 r. - nadbudowa zakrystii

19. stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy
konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)

Dobry.

Zastrzeżenia wzbudza stan rynien i rur spustowych
w narożnikach kaplicy zach. i korpusu.

20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Reperacja nieszczelnych rynien i rur spustowych.

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

22. Bibliografia

Katalog zabytków sztuki w Polsce. Seria nowa. T.IX, zeszyt 3. Województwo łomżyńskie. Kolno, Grajewo i okolice., IS PAN, Warszawa 1988r.

J. Wiśniewski., Początek i rozwój nowego osadnictwa w ziemi łomżyńskiej w końcu XIV i w XV wieku., Studia Łomżyńskie, W-wa 1989

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst mgr Irena Iwaniuk, lipiec - sierpień 1992r.

imie, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki

J.W.

imie, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr

J.W.

imie, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

2

1. Miejscowość

Kolno

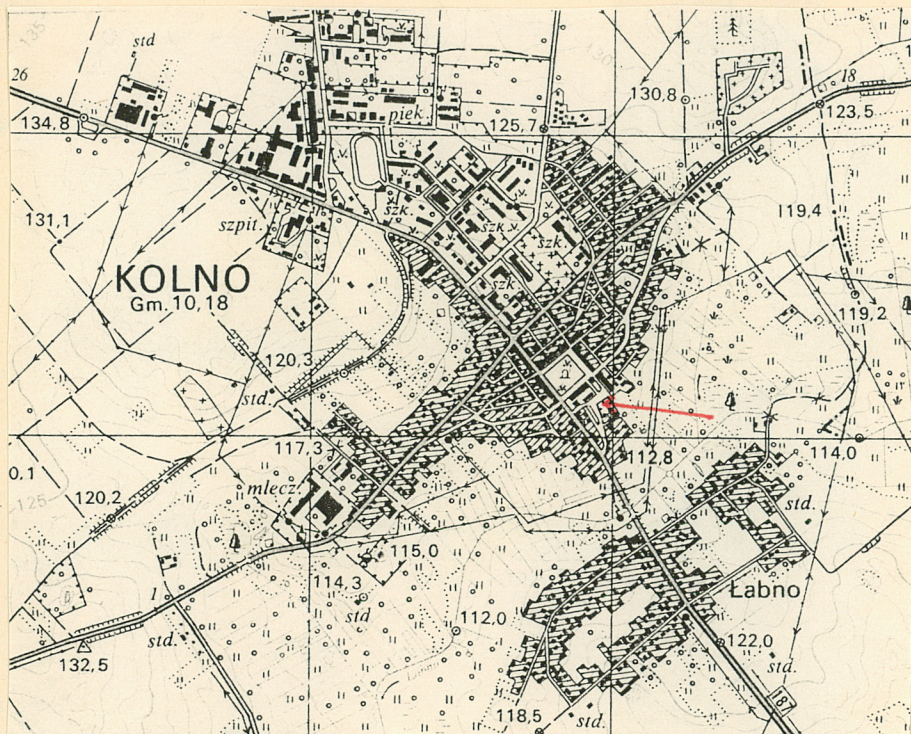
2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

kościół parafialny

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

c.d. pkt. 12

Neoklasycystyczny. Zrealizowany na podstawie wzorcowego projektu architekta Piotra Aignera, opublikowanego w 1825r. W 1906-7r. rozbudowany o neogotyckie kaplice boczne (być może w tym samym okresie przemurowano również otwory okienne nadając im ostrołukowy wykrój).
W czasie drugiej wojny światowej zniszczone zostały dach i wieża nad korpusem, odbudowane ok. 1950r.. W latach 1954-6 nadbudowano o jedno piętro zakrystię.

I. Iwaniuk

Wkładkę założył:

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.

1

2

3

4

5

6

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)
Kolno	kościół parafialny	c.d. pkt. 13

w zwieńczeniu ścian i szczytów schodkowych profilowane gzymsy. Elewacje zakrystii dwukondygnacyjne, - boczne dwuosiowe, - tylne czteroosiowe, okna ostrołukowe, narożniki opilastrowane, ścianę tylną wzmacniają **dwie** lizeny - skarpy.

WNĘTRZE, WYPOSAŻENIE: Wejście przez kruchtę w przęśle frontowym, po bokach której dwa pomieszczenia, w lewym schody na chór muzyczny usytuowany nad kruchtą, z wysuniętym dźwawą, trójbocznie zamkniętym balkonem, wspartym na parze kolumn tokańskich, balustrada balkonu pełna. Nawy rozdzielone parami czworobocznych filarów niosących belkowanie, ściany naw bocznych rozczłonkowane pilastrami, nawa środkowa wyższa, nakryta "sklepieniem" kolebkowym, nawy boczne - płaskim stropem, prezbiterium na przedłużeniu nawy śr. wyodrębnione tralkową balustradą i wyższym poziomem posadzki, kaplice otwarte do naw półkolistymi arkadami. Na ścianach, filarach i "sklepieniu" iluzjonistyczna dekoracja architektoniczna i ornamentalna. Ołtarz gł. neorokokowy z 1893r., kolumnowy, ołtarze boczne z pocz. XXw., o charakterze klasycyzującego baroku, prospekt organowy z 1897r., o charakterze neorenesansowym, konfesjonały z pocz. XXw., neogotyckie, ławki i stalle z pocz. XXw., secesyjne.

INSTALACJE: elektryczna, wentylacyjna. 7

Wkładkę założył: I. Iwaniuk

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

OZGraf. Z.P. Ostróda zam. 699 nakł. 23.600

Wzór ODZ 1978 r.

1-5, ELEWACJA BOCZNA PD-ZACH

3,4. KAPLICA BOCZNA

6,5. ZAKRYSTIA

17. FASADA